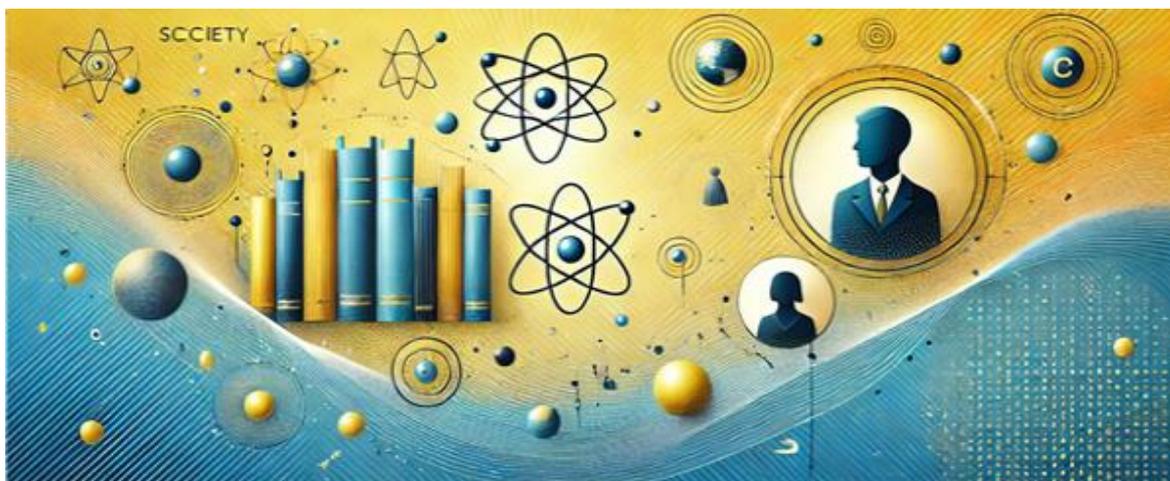

ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ "УКРАЇНА" (КИЇВ)
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА
УПРАВЛІННЯ (БІЛА ЦЕРКВА)
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФСЬКИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ НАУК
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ
КЗ КОР «БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ»
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ТА
ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

Суспільство, наука, освіта: актуальні дослідження, теорія та практика

Матеріали всеукраїнської науково-практичної
конференції

Біла Церква, 2025

Рекомендовано до друку Вченою радою Білоцерківського інституту економіки та управління Університету «Україна» (протокол № 4 від 26 грудня 2025 року)

Редакційна колегія:

Новак Я. В., кандидат юридичних наук, доцент, директор Білоцерківського інституту економіки та управління Університету «Україна»

Косач Т.М., кандидат філософських наук, доцент кафедри права та соціально-поведінкових наук Білоцерківського інституту економіки та управління Університету «Україна»

Романченко І.Г., кандидат історичних наук, доцент кафедри інформаційної аналітики, фінансів та банківської справи Білоцерківського інституту економіки і управління Університету «Україна»

Сидоренко В.В., кандидат юридичних наук, завідувач кафедри права та соціально-поведінкових наук Білоцерківського інституту економіки та управління Університету «Україна»

Пономаренко Т.І., доктор філософії у галузі психології, доцент кафедри Права та соціально-поведінкових наук Білоцерківського інституту економіки та управління Університету «Україна»

Пасічник Н.С., кандидат історичних наук, доцент кафедри філософських та політичних наук Білоцерківського національного аграрного університету

Мельник Л.М., кандидат політичних наук, завідувач кафедри філософських та політичних наук Білоцерківського національного аграрного університету.

УДК 314/316:001:37

Суспільство, наука, освіта: актуальні дослідження, теорія та практика: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (26-27 листопада 2025 року) / Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна»; за заг. ред. Я. В. Новака; наук. ред. Т.М. Косач, Н.С. Пасічник. Біла Церква, 2025. 272 с.

Матеріали викладено в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів, наведені факти та статистичні дані відповідають автори, а також наукові керівники (для здобувачів вищої освіти).

<i>Пахомов І.В.</i> РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ.....	43
<i>Добренька Н.В.</i> СИСТЕМА ЗВОРОТНЬОГО ЗВ'ЯЗКУ І ПІДТРИМКИ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	46
<i>Цвид-Гром О.П.</i> СОЦІОЛІНГВІСТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ: ЗНАЧЕННЯ, МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	48
<i>Столяренко О.В., Столяренко О.В.</i> ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ.....	50
<i>Дмитрик І.О.</i> ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	53

СЕКЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

<i>Вольнова Л.М., Ярошинська С.О.</i> ДИСОЦІАЦІЯ ЯК ЗАХИСНИЙ МЕХАНІЗМ ОСОБИСТОСТІ ПРИ ПСИХОЛОГІЧНІЙ ТРАВМІ.....	57
<i>Мельник Л.М., Вінс В.А.</i> КОЛЕКТИВНА ТРАВМА ЯК КАТАЛІЗАТОР ПОЛІТИЧНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ УКРАЇНСЬКОГО ДОСВІДУ.....	60
<i>Петік Я.О.</i> МЕНТАЛЬНІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ В АНАЛІТИЧНІЙ ФІЛОСОФІЇ СВІДОМОСТІ ТА МОДЕЛЬ ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ В КОГНІТИВНІЙ ПСИХОЛОГІЇ.....	62
<i>Бондаренко І.О., Пономаренко Т.І.</i> МОБІНГ У ВІЙСЬКОВИХ ПІДРОЗДІЛАХ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	64
<i>Соляник Ю.В.</i> НАРАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК РЕСУРС ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ТА ІНТЕГРАЦІЇ ІДЕНТИЧНОСТІ.....	68
<i>Трофименко Н.Є.</i> НАСЛІДКИ ВПЛИВУ ВІЙНИ НА ПСИХІЧНИЙ СТАН ОСОБИСТОСТІ.....	70

відчуженості студентів на 35% і підвищує їхню залученість у навчальний процес [2, с.41].

Одним із перспективних напрямів розвитку системи зворотного зв'язку є інтеграція елементів штучного інтелекту для аналізу результатів навчання, прогнозування успішності та адаптації завдань до рівня студента. Такі інновації дають змогу персоналізувати освітній процес, підвищити його ефективність і своєчасно реагувати на освітні потреби студентів. Водночас надмірна автоматизація не повинна витіснити людський фактор, адже саме живе педагогічне спілкування формує морально-ціннісні орієнтири та підтримує внутрішню мотивацію до навчання.

Отже, система зворотного зв'язку і підтримки в умовах цифрової освіти є багатокомпонентною структурою, що поєднує технологічні, педагогічні та психологічні аспекти. Її ефективне функціонування можливе лише за умови активної участі обох сторін навчального процесу — викладача і студента, взаємної відкритості, регулярності комунікації та орієнтації на розвиток особистості. Платформа Moodle, як одна з найпоширеніших освітніх систем, забезпечує необхідні інструменти для побудови гнучкої та інтерактивної системи підтримки, яка не лише сприяє академічним успіхам, а й формує позитивний досвід взаємодії у цифровому середовищі.

Література

1. Биков В.Ю., Кухаренко В. М., Сисоєва С. О. Цифрова трансформація освіти в Україні: теорія, методологія, практика. Київ: НАН України, 2022. 384 с.
2. Гончаренко Л.М. Психолого-педагогічні аспекти організації дистанційного навчання студентів у системі Moodle. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2023. № 5(91). С. 45–54.
3. Кухаренко В. М. Електронне навчання: технології та інструменти реалізації освітнього процесу. Харків: ХНУРЕ, 2021. 276 с.
4. Сисоєва С.О. Педагогічна взаємодія у цифровому освітньому середовищі. *Освітологічний дискурс*. 2022. № 1(36). С. 12–20.
5. Гриценко О.М. Зворотний зв'язок як чинник ефективності дистанційного навчання. *Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2023. № 3(91). С. 57–63.
6. Olejarczyk M., Nowak J. Building Student Engagement Through Feedback in LMS Environments. *International Journal of E-Learning & Distance Education*. 2022. Vol. 37, № 4. P. 75–89.

СОЦІОЛІНГВІСТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ: ЗНАЧЕННЯ, МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

*Цвид-Гром О.П.,
кандидат філологічних наук, доцент,
Білоцерківський національний аграрний
університет, м. Біла Церква*

Трансформація освітнього простору, зумовлена процесами глобалізації, цифровізації та інтернаціоналізації, а також воєнними діями на території України, актуалізує потребу у формуванні нових компетентностей студентів.

Однією з ключових – є соціолінгвістична компетентність, що забезпечує здатність адекватно використовувати мовні засоби відповідно до соціального контексту, враховуючи культурні, етнічні та комунікативні особливості середовища.

У сучасних умовах глобалізації та інтенсивних міжкультурних контактів соціолінгвістична компетентність є складовою професійної підготовки студентів (soft skills). Вона забезпечує здатність майбутнього фахівця адекватно використовувати мовні засоби відповідно до соціального контексту; сприяє ефективній комунікації у багатомовному та мультикультурному середовищі; формує толерантність і здатність до міжкультурного діалогу; забезпечує інтеграцію студентів у глобальний освітній простір; підтримує збереження національної мовної ідентичності поряд із відкритістю до культурного різноманіття; є важливим чинником професійної мобільності та конкурентоспроможності випускників.

Формування соціолінгвістичної компетентності здійснюється через комплекс освітніх і практичних методів, зокрема: інтерактивні технології навчання (рольові ігри, дискусії, дебати, аналіз комунікативних ситуацій); проектна діяльність (дослідження мовних практик у студентському середовищі, створення мультимедійних продуктів); міждисциплінарний підхід (інтеграція соціолінгвістики з культурологією, соціологією та психологією); цифрові інструменти (використання онлайн-курсів, платформ для міжкультурної комунікації, симуляційних програм); освітнє середовище: створення багатомовного простору у ЗВО, залучення іноземних студентів, академічна мобільність).

Оцінювання рівня сформованості соціолінгвістичної компетентності має ґрунтуватися на багаторівневому підході. Так, на когнітивному рівні індикатором компетентності є знання соціолінгвістичних понять (варіативність, реєстри, мовні норми); операційний рівень показує вміння адаптувати мовлення до соціального контексту; аналітичний рівень визначає здатність інтерпретувати мовні явища з урахуванням соціальних чинників; комунікативний рівень демонструє ефективність взаємодії у різних соціальних і культурних середовищах; рефлексивний рівень – усвідомлення власних мовних практик.

Формування соціолінгвістичної компетенції є нелегким завданням, воно потребує розробки інноваційних технологій, форм і методів навчання. Необхідно не лише відображати відповідний соціолінгвістичний матеріал, але й організувати його опрацювання так, щоб формувати у студентів позитивне ставлення до іншомовної культури, навчити їх бачити спільне і різне у своїй і чужій культурах, поважати традиції, культуру, звичаї країн мов, що вивчаються, сприймати їх як рівноправно існуючі поняття поряд з їхньою рідною культурою [1].

Таким чином, соціолінгвістична компетентність у системі вищої освіти є не лише складовою професійної підготовки, а й важливим чинником соціалізації та культурної інтеграції студентів. Формування цієї компетентності є важливим завданням системи вищої освіти, адже воно сприяє професійній мобільності, міжкультурному діалогу та соціальній інтеграції. В умовах

трансформації освітнього простору її формування потребує інноваційних методів, міждисциплінарного підходу та використання цифрових технологій. Оцінювання цієї компетентності має здійснюватися за багатомірними критеріями, що дозволяють визначити рівень готовності майбутнього фахівця до ефективної комунікації у багатомовному та мультикультурному світі.

Література

1. Цвид-Гром О.П. Формування соціолінгвістичної компетенції у студентів в умовах сучасних викликів. *Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту. Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та правові засади аграрної науки в умовах міжкультурної аграрної комунікації*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (БНАУ, 3 жовтня 2024 р.). Біла Церква, 2024. С. 20-22. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/13379>.

ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Столяренко Ок.В.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Вінницький національний технічний
університет, м. Вінниця*

Столяренко Ол.В.,

*доктор педагогічних наук, професор,
Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського,
м. Вінниця*

Сучасний ринок праці та динаміка науково-технічного прогресу вимагають від фахівців не просто наявності знань і навичок, а здатності до постійного самонавчання, критичного аналізу інформації та генерування інноваційних рішень. Цей запит висуває нові вимоги до системи вищої освіти: вона має готувати не виконавців, а творчих, дослідницько орієнтованих особистостей. Проблема полягає у розриві між теоретичною підготовкою студентів та їхньою практичною готовністю до самостійної дослідницької діяльності у професійній сфері. Низький рівень сформованості дослідницької компетентності обмежує можливості майбутнього фахівця до професійної самореалізації – процесу, що охоплює весь трудовий шлях особистості від самовизначення до досягнення професійної майстерності [7].

Проблема формування дослідницької компетентності є однією з ключових у сучасній педагогіці. Вітчизняні та зарубіжні дослідники (М. Головань, В. Яценко, Т. Боровікова, О. Дубініна, Л. Карпова, С. Микусь та ін.) розглядають її як інтегровану особистісно-професійну якість, що поєднує мотивацію до наукового пошуку, володіння методологією дослідження, ціннісне ставлення та здатність до творчої діяльності [1; 2; 3; 4; 5]. М. Головань визначає дослідницьку компетентність як «цілісну, інтегративну якість особистості, що